Ч. 194 (14.413). Львів, неділя 30. серпня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найкращі червоні війська розбиті.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛІСТІВ ПІД ТОЛЕДО.

АНДЕ, 29. 8. ПАТ. Як подає націон. головна кватира з Валлядоліду, відділи чужинецької легії заняли вчора низку важних стратегічних точок. Підчас бою попав у полон цілий червоний полк, кілька гармат, великі припаси муніції та вантажні авта.

АВАС ПОТВЕРДЖУЄ.

БУРГОС, 29. 8. Авас. Бої у пров. Толедо покінчилися вирішною перемогою націоналістів. Втрати червоних, як подає націон. головна кватира, дуже великі. Націоналісти здобули кілька гармат, кільканадцять скорострілів, чимало вантажних самоходів та движимі амбуляни. Інші кольони на тому відтинку також посунулися наперед. Ця перемога дуже важна, зокрема тому, що на цьому відтинку оперують найліпші і найкраще виповажені червоні частини.

ДОБИЧА.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Ген. Кієпо де Лляно заявив учора через севільське радіо, що повстанці здобули учора дополудня 7 гармат, 13 скорострілів, 28 вантажних самоходів та великі припаси муніції.

Боротьба у горах Невади покінчилася великими втратами для обох сторін.

Націон. літаки знищили вчора фабрику муніції в Толедо. Здобуваючи місцевости Ляроxе і Розаль де Фронтейра, націоналісти найшли великі припаси воєнного матеріялу.

Перед наступом націоналістів на Барсельону.

ЛЬОНДОН, 29. 8. ПАТ. Як повідомляють з Барсельони, тамошня влада сподіється наступу націоналістів на місто і поспішно будує окопи.

ПЕРЕМОГА В ГАЛІСІЇ.

АНДЕ, 29. 8. ПАТ. Повстанча кольона, ідучи з Галісії, заатакувала червоних, що облягають Овіедо, та прогнала їх з позицій з великими втратами.

ОСТАННІ ДНІ САН СЕБАСТІЯНУ.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Радіостація з Тенерифи повідомляє: Опір марксистів у околиці Ірyну слабне. Сан Себастіян зовсім окружений націоналістами. Форт Гваделюпа сильно ушкоджений.

ВЕГОБІ, 29. 8. Авас. До сьогоднішнього рана не було зміни на фронті Ірyну. До 3. год. вранці йшла сильна артилерійська обстрілка. Ходять чутки, що націоналісти дістали сильну підмогу і приготовлюються збомбардувати інтензивно ціле погранича.

ВТРАТИ НАЦІОНАЛІСТІВ.

МАДРИД, 29. 8. ПАТ. Комунікат мадридського мін-ва війни повідомляє: Червоні перемогли на півночі націоналістів, що втратили 200 людей. У рукопашному бою під Ірyном убито 30 націоналістів, ранено 120.

Націоналісти бомбардують.

АНДЕ, 29. 8. ПАТ. Націон. війська почали вчора нічю завзято обстрілювати позиції марксистів на передмістях Ірyну, рано обстрілювали знову. Націон. воєнний корабель з кількома літаками бомбардував учора вечором Сан Себастіян.

МАДРИД, 29. 8. ПАТ. Нині по півночі націон. літак кинув бомбу коло мін-ва війни, пошти Еспанського Банку. 4 особи ранені.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. Як повідомляють з Кадізу, націонал. летун помітно ушкодили бомбами червоний кружляк „Міґуель де Сервантес“.

Червоні розстріляли 150 жінок.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Як повідомляє севільське радіо, останніми днями розстріляли у Мадриді 150 аристократок і 300 вояків, що не хотіли відіхати на фронт.

ЛЬОНДОН, 29. 8. ПАТ. В Алькаля де Генарес засудили 7-ох старшин на смерть, 16 на досмертну вязницю.

Большевицькі союзники роблять саботажі

в чехословацькій армії.

ПРАГА, 29. 8. ПАТ. Як повідомляють соціялдемократичні „Ранні Новини“, підчас великих маневрів під Хрудімом хтось перетяв дроти польових телефонів. Жандармерія ствердила, що зробили це комуністи. „Коли на бенкеті для чужинецьких військових місій піднімали тоасти на честь Сталіна, комуністи саботажували маневри чехословацької армії, що готова боронити СССР“ — жаліються „Ранні Новини“.

ЗМІНА ПОЛІТИКИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ДО С. С. С. Р.

ВАРШАВА, К. А. П. Від якогось часу надходили тривожні вістки з Чехословаччини про великий зріст впливів комуністів. Появлялися статті, що большевики зорганізували у Чехословаччині формально операційну військову базу і на випадок війни Чехословаччина була би в дійсности знаряддям комуністичної акції у центральній Европі.

Тепер — як стверджує „Оссерваторе Романо“ з 23. серпня ц. р., — дійшло до наглої зміни у політиці Чехословаччини, яка формально устами свого президента д-ра Е. Бенеша заперечує, будьтоби Чехословаччина мала стати знаряддям політики Совітів. Президент д-р Бенеш саме тепер підчас своєї офіційної подорожі по Чехословаччині виголосив кількакратно промови, в яких між іншим сказав: „В останніх часах преса в погоні за сензаціями пише, що в Чехословаччині большевики зорганізували свою операційну базу на випадок майбутньої війни з Німеччиною. Це неправда. Запевнення, начеби ми були знаряддям большевицької політики в Европі, просто смішне“. Ця заява дійсно важна. Якщоб навіть комуністи, використовуючи внутрішнє положення в Чехословаччині, дійсно хотіли створити там основу до своєї акції, яка була би грізною для християнської Европи, то заява президента д-ра Бенеша каже здогадуватися, що політика Чехословаччини до Совітів з останньому часі основно змінилася.

Зміна в Народнім Домі у Львові.

Львів, 29. серпня 1936.

О. Лев Трещаківський, скромний парох із Рудна, напевне не сподівався, що стільки сумних перипетій переживатиме та національно-культурна установа, до якої перший він дав почин своїм внеском 3. червня 1848. на засіданні Головної Руської Ради. Не сподівались цього масові учасники першого в Галичині „свята свободи“ на пл. св. Юра 15. травня 1848., які своїми дрібними грішми склали перший основний фонд будови Народнього Дому у Львові. Хто тоді думав про те, що могутня культурна установа буде загирена через те, що опиниться в руках гуртка людей, які будуть заперечувати свою приналежність до своєї нації, що більше, які схотять рідній нації накидати чужонаціональну фірму та, користаючи зі своїх статутових прав, не допускатимуть до тієї всенародньої культурної установи тих своїх братів, які залишилися вірні своєму національному походженню і пішли вперед із процесом національної еволюції?!

Адже тоді, коли австрійське міністерство освіти та внутрішніх справ, прихильно полагоджуючи просьбу Головної Руської Ради, передало площу та згарище львівської Академії й бібліотеки урочистим актом „ан ді рутеніше Ферзамлюнг унд Бефелькерунг“ (8. XI. 1849.) і спеціяльна комісія Головної Руської Ради видала 8. II. 1850. р. відозву до народу у справі масових збірок на будову Народнього Дому, — адже тоді не було ще у нас поділу на українців і кацапів чи москвофілів; адже тоді один і той сам нарід щедро складав гроші на свій Народній Дім: це був той нарід, який устами тієї самої своєї політичної верхівки — Головної Руської Ради — заявив про свою приналежність до „великого руського народу, котрий говорить одною мовою, та котрий має 15 міліонів, з яких півтретя Галицьку Землю замешкує“. Це був той нарід, який саме на згаданій першій великій прилюдній маніфестації на святоюрській площі у Львові виступав під жовто-блакитними стягами, який уже на 10 літ раніше ввів у літературу мову простолюддя, та який по нинішній день плекає ту рідну мову, залишається вірний жовто-блакитному стягові і поклоняється тіням тих великих предків, що тою самою мовою промовляли і під тим самим прапором стояли! І коли, вже після розвязання Головної Руської Ради, Франц Йосиф особисто поклав 18. X. 1851. вугольний камінь під будову Народнього Дому у Львові, — то й тоді теж не було ще ніякого поділу в народі. Чейже перший москвофільський виступ відбувся щойно 8. серпня 1866. (Дідицький у „Слові“) і то тільки як „пробний бальончик“ і як тактичний маневр проти поль-

ського націоналістичного галицького сойму. Статут Т-ва „Русько-Народній Інститут Народній Дім“, складений на підставі закону про товариства з 15. XI. 1867., затвердили аж 11. II. 1869., але намісництво слушно покликалося при затвердженні того статуту на міністерський рескрипт з 1849. року: і треба було тільки того нещасного збігу обставин, щоб саме у тому Товаристві зібралася жмінка одиниць, що причалили до москвофільського табору, засклепилися в ньому і заздро берегли свого геттоістичного середовища, щоб повстав правний спір, чия власність Народній Дім: чи це всенародня фондація, що має широкі громадські цілі і підлягає громадській контролі, створена австрійським актом даровизни і грішми цілого народу, — того народу, який без огляду на назву, завжди тут був, є і буде, — чи це власність обмеженого гурту людей, членів статутового товариства, які можуть із своєю власністю робити, що їм до вподоби, навіть використовуючи свою власність виразно на шкоду народу і створюючи домену протинародніх затій.

Булоб річю цілком зайвою згадувати про ті несамовиті перипетії правничої натури, які діються з Народнім Домом либонь від часу віднови грунтових книг у 1885. році. У справі інтабуляції маєтків, які записані на т. зв. „Штудієнфонд“ і на „Русько-Народний Інститут Н. Дім“, це оспіване Товариство процесувалося аж до Адміністраційного Трибуналу у Відні. За своє власне істнування те Товариство, якого діяльність була припинена 4. VIII. 1914. та яке вкінці остаточно було розвязане 15. V. 1917., — робило рекурс до міністерства внутрішніх справ у Відні: той рекурс по нинішній день спочиває у Варшаві, акт розвязання того Товариства ніби вічно ще неправосильний, а з того приводу групка недобитків, що давно втратила всякий звязок з народом, його сучасними культурними вимогами і його ідеалами, — вічно приписує собі права до національного маєтку. І до позавчорашнього дня використовувала рештки того маєтку для цілей, діяметрально протилежних цілям національної культури.

Стан Народнього Дому за польських часів усім нам добре відомий. Польська влада усунула українську кураторію, що 3. січня 1918. р. була покликана до управи фондацією, та встановила для Народнього Дому державних комісарів, вибираних зправила зпоміж москвофілів, які під урядовою фірмою адміністрували Народнім Домом в той спосіб, що дали в ньому захист ріжним москвофільським організаціям, субвенціонували посередньо й безпосередньо москвофільські установи, зірвали з усякою культурною роботою та вкінці довели величезний маєток до руїни. Було тих комісарів чотири: Іван Лісковацький, Лев Черкавський, Ярослав Вербицький і Михайло Бачинський. Лев Черкавський дістав ще у 1926. р. у спадщині від свого попередника готівку 27.000 зол. та чисті гіпотеки нерухомостей. За останніх 10 літ, передовсім за господарки М. Бачинського, довги Народнього Дому зросли до яких двох міліонів зол. Два земельні маєтки Нар. Дому — Білка і Костенів — були вже щось двічі чи тричі на ліцитації, яка відложена тільки в огляду на тодішні переговори з Банком Господарства Краєвого про конверсійну позичку. Маєток розлазився, а установа, призначена на те, щоб бути твердинею національної культури, залишилась твердинею ворожого нації назадництва. Не диво, що справа Народнього Дому була одною з болячок, про яку ніодин українець не міг просто спокійно думати й говорити. Не диво, що проти політики уряду у справі Народнього Дому однозгідно виступали всі партії і групи українського народу, вважаючи цю справу просто за питання національного престіжу. Витворювався такий нестерпний стан, що врешті й польські чинники зрозуміли, що втримувати його годі.

І ось позавчора наступив у страдальницькій історії Народнього Дому новий зворот. Воєвідство іменувало нового адміністратора (так він і називається „адміністратором“, уже не комісарем) та Тимчасовий Виділ із трьох членів і двох заступників. У тому Виділі — його голова і один член відомі українські громадяни, один член — москвофільський діяч; заступники — по одному українцеві й москвофілові. Уряд підкреслює у номінаційних декретах, що має на увазі санацію фінансів Народнього Дому. Сама назва „Тимчасовий Виділ“ пояснює тимчасовий характер цієї нової стадії Народнього Дому.

І тільки як тимчасову і перехідну стадію можна таку полагоду трактувати, не будучи далеко захопленим нею. Передусім не можна погодитись з тим, що адміністратором української культурної установи став — поляк. Очевидно, ніхто з цього приводу не може мати претенсій до п. Вельпеля, мабуть мужа довір'я головного вірителя, Банку Господарства Краєвого. Але пригадуємо, що коли уряд розвязав напр. львівський кагал, то державним адміністратором призначив таки суддю-жида. По-друге: не піддаючи у сумнів доброї волі нового адміністратора, такту й охоти мирно співпрацювати із членами Тимчасового Виділу, головно його головою, та прислухуватись до компетентних інформацій українських діячів про культурницько-громадські цілі Народнього Дому, все не можна забувати, що офіціяльно і формально адміністратором таки є п. Вельпель, а Тимчасовий Виділ це тільки немов прибічна рада, „Beirat“, з правом дорадчого голосу, внесків і опіній: рішальним чинником є державний адміністратор, який з черги підлягає державному адміністративному чинникові. Цей факт, поруч з фактом іменування адміністратором людини чужої національности, найприкріше заскочив українське громадянство, яке уявляло собі, що віритель в особі державного банку має, очевидно, повне право вглядати в господарку довжника до часу його фінансової санації, але не як чинник надрядний взагалі в усіх справах. З погляду національного престіжу це дуже болючий удар. Вкінці й мериторично: не є виключене, що співпраця поміж новоіменованим адміністратором і його Прибічною Радою буде якнайкраща, найбільш гармонійна, для добра установи. Дай Боже! Алеж не можна стриматись від висловлення остраху, що той спосіб, який найдено як тимчасовий вихід з ситуації, — створює досить широку площину для дальших конфліктів. Українські діячі, покликані до Тимчасового Виділу, опиняються у дуже важкій і незручній ситуації. Громадська дисципліна, яка їм наказує це призначення прийняти в імя інтересів такої національної цінности, як Народній Дім, скаже їм з довір'я всього громадянства черпати сили для своєї невдячної праці.

Мериторично справа Народнього Дому буде поладнана тільки тоді, коли буде покликана до життя кураторія фондації, якою є Народній Дім, і яка переведе одноцільну інтабуляцію маєтків. Всяка інша полагода, це тільки провізорія, гірша або ліпша. Дійсність покаже, оскільки створена теперішня провізорія буде „ліпша“. Щойно після того, які вислідн принесе та дійсність, можна буде говорити про український „успіх“ в привернені належних нам прав, чи невдачу: всі коментарі на цю тему, які тепер читаємо у польській пресі, щонайменше передчасні. Народній Дім це майно українське і так само, як ми не мішаємося до того, що діється з фондацією Скарбка чи Оссолінеум, не личить польській пресі робити на тему української фондації несмачні уваги. Боротьба за Народній Дім ішла та йде тільки на площині відібрання своєї власности!

Бльок оборонців культури
формується довкруги Німеччини.

Від Ред.: В останньому числі відомого паризького тижневика „Кандід“ находимо статтю сенатора Анрі Лемері, яка є характеристичним покажчиком, наскільки вже й у Франції назріває свідомість небезпеки з совітської приязни. Ту цікаву статтю подаємо у перекладі.

На наших очах здійснюється стара марксівська теза, мовляв: клясовий антагонізм стоїть на першому місці перед національним, тому лише громадянська війна справедлива. Справді: нині найгострішим міжнароднім питанням не є німецький ревізіонізм, лише революційний імперіялізм Москви. Під впливом інтриг червоної держави дійшло до повної ревізії ідей та перегрупування сил: вчора були вдоволені прихильники істнуючого стану і невдоволені ті, що заколочували загальну безпеку. Нині є лише оборонці і вороги суспільного ладу. Ці дві партії істнують всюди — в одному краю сильна одна, в другому інша; звязки між партіями тої самої закраски нав'язуються понад кордонами; тому бачимо в нинішніх часах нову форму закордонної політики, яку можна назвати „інтернаціоналізацією внутрішніх політик“.

За початками тої переміни треба шукати у минулому. Мир, побудований 1919. р. мав дві слабі сторони: раз — переможці забули передбачити збірну акцію для збереження нового ладу і друге — переможці не розвязали питання Росії, що покинула Антанту, не стаючи зрештою офіційно її ворогом.

Це останнє питання ускладнило все. Німеччина почала піднімати голову, спираючися на СССР, великодержави не знали німецької небезпеки і замикали очі на большевицьку. Коли ж Гітлер залякав большевиків своїм імперіялізмом, вони вміло вихіснували прошацьку ментальність Франції, що постійно оглядається за помічю. Москва приступила до добрих пактових маневрів; вона увійшла до Ліґи Націй та видумала доктрину „неподільного мира“, що дозволяє їй не допустити до ніякого неладнання відносин, що не заспокоювало її власного інтересу. Що найдивніше — ту гру почали большевики завдяки підтримці правого французького уряду Барту.

Володарі Кремлю мають манію мішатися до внутрішніх справ інших націй і як це виглядає, внають знаменито держави, які наладнали дипльоматичні взаємини зі СССР. Взаємні зобов'язання не вмішуватися до внутрішніх справ — це для большевиків звичайний клаптик паперу. Протести нічого не помагають, бо уряд СССР заслонюється все комінтерном, дарма, що це лише дві фасади тої самої будови.

Первісні методи большевиків були досить примітивні. Вони намагалися лише втягнути інші держави до безодні, в яку самі впали — наче банкротуюча фірма, що перед упадком намагається наборзі збільшити свій капітал. Тепер має комінтерн куди складніші, більш систематичні методи. Він винайшов цілу низку „предметів експорту", якими ущасливлює здитинілу буржуазію, як „війна війні", „боротьба проти фашизму", „людовий фронт". Ці методи дали знаменитi висліди по всіх краях, де лише патріотизм не хоронить провідників від корупції.

За тими гаслами до ужитку зідіотілих мас, якими володіє фальшива еліта, байдужа для своїх обовязків, за цими гаслами криється точна мета: відвернути від себе загрозу німецького велитня і спрямувати її на іншу жертву, викликуючи такий грізний конфлікт, що кинув би всю Европу в обійми загальної революції.

Пристосування тих метод маємо ясно перед собою. Большевики викликали громадянську війну в Еспанії та хотіли штовхнути Францію до інтервенції, хочаб навіть це мало викликати Бог зна яку грізну реакцію держав, що зберігли сильну владу. Рівночасно Москва не дозволяє Франції найти модусу вівенді з Німеччиною. Чехословаччина попала — за помічю Франції — під справжній совітський протекторат. Румунію штовхає Францію в обійми Москви, що зрештою викликує сильний спротив румунських політиків. Доходить до того, що Тітулеску домагався в імені Франції та Блюма, щоб розвязати румунські фашистівські ліги. Загрожені французькими впливами румунські націоналісти хоч-не-хоч будуть орієнтуватися на Берлін. Подібно — як кажуть — коли в Еспанії переможуть здорові, праві елементи, будуть вязати всі надії з націоналістичною Німеччиною.

І так московська інтриґа зависила Европу між ладом і анархією. Бльок оборонців культури формується довкруги Німеччини, якої значіння росте рівнобіжно зі занепадом Франції. Бльок носіїв революції намагається розширитися; на жаль і Франція туди попала.

Як покінчиться зудар двох сил, це не важко передбачити. Ті, що мають добру дисципліну, організацію та збройну силу, переможуть: комунізм упаде.

Чи Франція хоче упасти разом з ним?

ВОЄННА ПІДГОТОВА БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

РИГА, 29. 8. ПАТ. На балтійській дороговій конференції в Таліні обговорили справу будови шоси Талін—Рига—Ковно, що малаб велике стратегічне значіння.

Портуґальські робітники проти комунізму.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Національні професійні союзи зорганізували тут велику протикомуністичну маніфестацію при співучасти 35 тисяч осіб. Маніфестанти підносили оклики на честь Портуґалії, Німеччини й Італії та висловили глибоке признання еспанським національним військам. Внесок одного промовця, зорганізувати національну леґію для поборювання комунізму, принято живловими оплесками.

Виїзд ґен. Ридза Сьміґлого до Парижа.

ВАРШАВА, ПАТ. У пятницю в год. 5.10 пополудні виїхав до Парижа ґенеральний інспектор збройних сил ген. Ридз-Сьміґли з шефом ґенерального штабу ґен. Стахевичем, полк. Стшелецьким та двома адютантами: ротм. Вакере і ротм. Горохом. На двірці ждала на ґен. Ридза-Сьміґлого почесна компанія з орхестрою, прем. Славой-Складковський з мінстрами і державними підсекретарями та представники французької амбасади. При відїзді поїзду публика прощала окликами.

Французька преса містить низку статтей на тему взаємин між Польщею і Францією та про ролю ґен. Ридза-Сьміґлого у політичному житті Польщі раніше і тепер. Ґен. Ридз-Сьміґли візьме участь у великих маневрах французької армії.

А. ПЕТРИЩЕВ.

МАРА.

Трапилось це мені в девятьсоттрицятім році. Я відзначився при контролі засівів. За те дістав місяць відпустки... й післали мене до лікарні лічитись. А відтак у лісний район на підготову жнив.

Познайомився я з ділами. І тут лихо: ціла оселя Журба десь у болоті бовтається. Наказ є їхати до Журби, а шукаю її — нема. Ніяких документів, хто там верховодить, до кого звернутись, куди їхати — нема! Звертаюсь до секретаря району за поясненням:

— Це товаришу, — каже — така річ, що Журба є і її нема. Записали її в список колхозів, щоби потрібний відсоток осягнути, а коли проминув гарячий час, записали Журбу в список колхозів, що розлетілись. А поправді Журба — це пустарище, а не оселя.

— На мапі — кажу — ясно написано: оселя.

— Плюнь, — відповідає — на мапу! Її робили за царя Гороха. Автім не маю часу...

І розсердився, мовляв, чого за пустяками лазити.

— Добре — думаю — коли виявиться, що ви проморгали тут цілу оселю, тоді побачимо, чи це пустяки, чи ні!

Все одно район треба мені обїхати. Їду до містечка й питаюся.

— Що це таке Журба?

— Гірка — кажуть — така в лісі за болотом. ...надцять кільометрів. Закляте місце.

— Якже це закляте?

— А так собі, закляте. Жив собі там колись чарівник на прізвище Журба.

І розказали мені цілу історію про того чарівника, що до нього багато людей зверталось. Дорога з оселі до містечка вела полем, а відтак лісами мокравинами. На мокравинах стояли гати...

— Очевидно — кажуть — тепер гати погнили, а полева доріжка давно в болоті розлізлась.

— Кудиж, товариші, — питаюсь — туди добратись?

— Добратись — кажуть — туди можна, бо бабине літо сухе. Тільки треба знати закляття.

— Це у вас — кажу — опій, попівський пересуд!

— Е ні, — відповідають — знаємо, що вірити в Бога це опій. Але тут, вибачте товаришу, нечиста сила. Відомо, тут опію нема!

Охота мене аж розпирає. Відкрию село і забобони розібю.

Уранці пустився я верхом до Журби. Підїхав до баговиння й міркую: Коли з містечка до Журби 12 км. — то відси з підлісся не більше сімох буде.

Проїхав я пять кільометрів ще сяк так. Далі — останки гати. Насилу пішов кінь далі. Вкінці зовсім пристанув.

Приговорюю:

— Ну, ну, косю, далі!...

Не йде. Смикнув прутом — скаче. Торкнув я його пістолею по голові. Кінь підскочив, кинувся прожогом уперед і відразу застряг. Я ледви зіскочив, а пістолю таки дідько взяв. Болото хлюпотить, бовтається. А я на кущеві приляг і верчусь. Не минуло й хвилини, а з моєї коняки тільки морда наставилась. Заки я ще моргнув, кінь щез. Болото віссало, забовталось і знову вирівналось.

Що тут робити? Цілий як чортяка обболочений, мокрий, коня запропастив, пістолю загубив... Якже вертатись у такім виді на збори? Сором!... Чіпаюсь кущів і плигаю. Сонце йде догори — я плигаю, пішки униз — плигаю. Вже рад би повернутись, але куди? Куди до переду, а куди до заду? А мох під ногами подається — скачи куди хочеш! Вкінці вискочив я на беріжок. Повалився без сил і дриготію. Останні сояшні промінчики зиркають крізь дерева. Від мокравин снуються мряки. Де я? Ближче Журби, чи ближче містечка? На щастя папіроски й сірнички залишились сухі. Намагаюсь розпалити вогонь. Ягодами вбиваю голод. Довкола гриби: тут голівка, а там кіньчик відрізаний; не відломаний, лиш відрізаний. Значить, тут є люди. Завважать люди зі Журби комуніста, — що тоді буде? Поминай як звали! Всетаки розпалюю ватру. А раптом:

— Бім, бім, бім...

Ударило шість разів і перестало. Годинник? Чи може колотівцею хтось по бляшанім казані дзвонить. Годі відріжнити. Сиджу й на вогні далі гриби припікаю. Чую, підходить хтось. Оглядаюсь. Щось, гейби жінка.

— Хто там? — питаюсь.

Мовчить.

— Ходи сюди!

Мовчить. Підійшла ближче. Підходжу — тікає і ручкою манить.

Троцький інтернований.

ОСЛЬО, 29. 8. Райтер. Норвеський уряд інтернував Троцького та його жінку, покищо у їхній віллі.

ОСЛЬО, 29. 8. ПАТ. Норвеське мін-ство справедливости повідомляє: Норв. уряд рішив інтернувати Троцького з жінкою тому, що він не хотів зрезигнувати з політичної діяльности, як цього від нього домагалися. Обох секретарів Троцького виселять з Норвегії.

ОСЛЬО, 29. 8. ПАТ. Норвеське м-ство справедливости висловило думку, що булоб дуже невдоволене, колиб Троцький міг дістати віздову візу до іншого краю, що дозволилоб йому покинути Норвегію.

РИКОВ, БУХАРІН І РАДЕК ТАКОЖ?

МОСКВА, 29. 8. Авас. Внаслідок ревеляцій підчас московського процесу йдуть дальші арештування в армії та партії. Як виходить з інформацій з доброго джерела, Рикова, Бухаріна і Радека тримають під сторожею у їхніх помешканнях; також ген. Шапошніков, б. директор високої воєнної школи, арештований. Серед членів комуністичної партії переполох.

КІНЕЦЬ МАНЕВРІВ У ЗАКАВКАЗЗІ.

ТИФЛІС, 29. 8. ПАТ. Вчора покінчилися маневри у закавказькій воєнній окрузі.

—o—

Серед сонця, садів і винниць.

(Із пресової конференції Комітету Свята Винозбору в Заліщиках).

II.

Хоч на трасі нашої краєзнавчої прогульки було чимало осель з мальовничим положенням, то Червоногород побив мабуть усі місцеві рекорди після Заліщик. Задивлені в небуденну красу архітектури ярів та в могутню сильветку палати, що походженням своїм сягає XIV. ст. (Корятовичів), зіздждаємо в долину до захованого в зелені двірського будинку, де в своїй скромності мешкає кн. Любомирська. Та цей будинок має також свій чар, а саме терасу ззаду, на якій подають підвечірок і звідкіля подивляємо прекрасний лісистий краєвид. Ліворуч мене сидить при столі старенька шведська аристократка, приятелька пані дому. Хвалить Львів і дивується, що досі я не здобувся на відвідини її місця замешкання, Стокгольму, не зважаючи на дешеві прогульки „Орбісу". Говорить по німецьки, тому маю можливість оправдатися з того будьщо-будь поважного докору.

Брак часу не дозволяє нам оглянути замку зблизька. Вдоволяємось поглядом іздалека й оповіданням говіркого та серед нас ввесь час присутнього проф. Шварца, доброго знавця цілої околиці та автора провідника. Від нього чуємо про власників замку колись і тепер, про стиль, про парк, тощо. Зокрема чуємо, чому місцевість називається Червоногород (скелі і земля довкола червоні) і яку давню вона має традицію (IX. століття!).

В дальшій дорозі наші авта крутим шляхом вивозять нас з кітловини на гору, опісля гладко котяться по рівнині. Ліворуч бачимо найбільший на Поділлю 16-метровий водопад Джурина, а з замітної рістні тютюневі плянтації (при візді до села показано нам плянтації рицинусу).

Тепер шоса біжить над Дністром. Зупиняємось і оглядаємо залізний міст, який вяже Поділля з Покуттям. Він довгий на 228 метрів, високий 102 м. у середущому вязанні. Збудувала його вже Польща коштом 2 і пів міліона. Околиця має вимріяні терени для управи винної лози. Як нас інформують, „Сільський Господар" винаєндував до цього 5 моргів, а тепер веде переговори для аренди „Кулко Рольніче". Минаємо містечко Устечко та село Шутроминці. Це власність фондації Гогендорфа, до якої належить також 40 моргів морелевого саду і Рільниче Досвідне Заведення. При візді до Хмелевої видко стінки над Стрипою. Авта вкочуються на подвірря двору п. Блажеських. Нас просять до парку і ведуть на стрімкий беріг Хмелівки. По дорозі оглядаємо небувалий оказ великого птаха, замкненого в клітці. Він заклював і зів свою жінку — пояснює один з господарів. Та швидко показується, що було навпаки: це самиця, що зїла самця. Цю історію вважають зібрані довкола клітки журналісти за більше імовірну і з погордою відходять від цієї надмірно кровожадної жінки...

Оглянувши з високого і стрімкого берега парку прекрасний закрут Хмелівки, сідаємо в авта і карколомним майже шляхом зїздаємо до винниці, де господарі, показавши старанно плекані плянтації, гостять нас вином власного виробу і виноградом. При цій нагоді довідуємось, що продукція вина є необхідна, бо треба зужити в той спосіб „браки", яких у винограді є пересічно 25 проц. Однак податкова система під впливом загряниці (Франції, яка зацікавлена у збуті її вин на території Польщі) накладає на продуцента данину в користь держави такої висоти (1.42 зол. від літри, тоді коли закордоном всього кілька сотиків!), що продукція вина є просто неможлива. Тому Митрополича Курія з Вильна, яка заложила з Завулинцях винниці для продукції богослужебних вин, не маючи змоги заплатити згори цієї данини, рішилась була вляти все випродуковане вино до Дністра і тільки в останній хвилині змінила свій намір, уживаючи ввесь запас вина для фабрикації оцту...

Вже вечоріє, коли наші машини зупиняються перед двірським будинком у Кошилівцях, відомих з добре поставленого садівництва й огородництва, з вивозу овочевих щеп і насіння. Нас зустрічає місцева дідичка, п. Модзалевська зі старенькою, але бодрою ще мамою. В одній з кімнат стоїть ряд наших селянських жінок і дівчат. Перед ними великий стіл, увесь вкритий народніми вишивками. Є між ними викінчені жіночі блюзи; декораційні подушки, ручні торбинки, тощо. З боку розташувався знову ткач Іван Вандяк із села Цапівці зі своїми конопляними верстами і веретами. Починаються цікаві оглядини оригінальних експонатів і не менше оригінальні розмови польсько-українським волапіком. Вишивками одушевляється не тільки жіноцтво з журналістичного світу, але теж мужчини. Не менше цікаво оглядають усі своєрідні і дуже штудерні зачіски жінок та накриття голов. Говоримо з п. Модзалевською. Затруднює вона халупничим способом близько триста робітничих сил у селах: Кошилівці, Попівці і Цапівці. Збуває роботи в цілій Польщі. Старається затримати питоменність народніх робіт, а через те не вжи-

---

7

Пригадав я, як люди хрестяться і, що в таких випадках „Да воскреснет Бог" говориться. Не помагає. Манить далі. Вертаюсь до ватри, вона зі мною. Сів я при ватрі і рішився не оглядатися. Не втерпів. Знову вабить. І так довго. Аж тут:

— Бім, бім, бім...

Дванацять разів. Почулось щось, гей крик півня. Дивлюсь: довкола біліє мряка як вата, більше нікого. Ну, і смійтесь тепер, товариші, що нечиста сила має силу тільки до перших півнів. Але відки півень? І що за дивний годинник? Спершу виязвонив шесту, а тепер дванацяту. Здрімався. Буджусь — свитає.

— Ну, — міркую — нема мені чого довше тут сидіти.

Іду — болото. Виминаю болото — озеро. Минаю озеро, знову болото. Іду, а я знову при погаслій ватрі, що її вчора розпалив.

— Бім, бім, бім...

Знову шість разів. Чую зовсім добре, відки звук. Іду, знов болото, озеро, болото й останки ватри. І так тричі. Пригадав собі повіря, що коли тебе водить, передягни сорочку навиворіть.

Забобон, чи ні, але робити щось треба. Передягаюсь сорочкою навиворіть.

— Бім, бім, бім...

Дванацять разів. Хрещусь. Всі молитви, які від матері чув, пригадав. Дивлюсь і очам своїм не вірю: лежить уопоперек баговиння завалена береза.

— Тричі — думаю — сюди переходив і переправи не запримітив.

Переходжу. Безодню залишив за собою. Передімаю горбок. Продираюсь кущами. Поляна, а на поляні старушка.

— Щож, парубче, доволі, чи ще поводити?

— Як це — питаюсь — поводити?

— Коли не розумієш, можу в тій хвилині щезнути з твоїх очей.

— Ні, ні, вибач, — кажу — не щезай! Я вже розумію.

— За Журбою шукаєш, так?

— Егеж, — відповідаю — шукав.

— Я — каже — Журба. Чого тобі?

— Нічого, — говорю — тепер вже нічого... дай тільки чогонебудь попоїсти.

Засміялась. А в роті у неї повно зубів. Білих, густих.

— Ага, присмирнів значить, товариш...?

— Присмирнів, немащо!

— Ходи зі мною!

Пішла бистро вперед. А я за нею ледви ноги волочу. Дриготію, на очах мряка, в ухах шумить.

Привела до якоїсь землянки чи хатинки сповитої хмелем.

— Входи!

Входжу. Маленьке віконце і світла обмаль.

— Напийся наперед самогончику.

Дала повну чарку. А кашу помастила аж блистить. Покріпився, питаюсь:

— Багато вас тут живе?

— Скільки — каже — покажу, стільки й нарахуєш. Кортить у болото?

— Чув я, як ваш годинник дзвонив. Чому бив він тільки шесту й дванацяту?

— Ти це чув, що мені було потрібне. Захочу, ціле місто побачиш. А чи це місто, чи лісова оселя, не розбереш! Скажи краще, що волієш, знову серед болота опинитись, чи тут відпочати?

— Краще — благаю — тут відпічну.

— Напийся ще. І покажи ліву руку, — говорожу. Написана тобі сьогодні смерть серед поля від сокири. На щастя ти на мене натрапив і маєш продовження на 3 роки. За три роки розстріляють тебе, а коли втечеш за границю, будеш жити аж до самої смерти. І внуків своїх пожениш.

Хочу щось сказати, але язик задубів. Не можу ворохнутись. Все видається мені немов сон... Вінчання... Красавиця знад болота... Чую, що це сон і хочу проснутись. Жінка спить на моїй руці.

Намагаюсь висвободити руку. Свитає... Підіймаю голову... щось важкого, чи мягкого... клюп мене по голові...

І зробилось страшенно холодно. Гей змні мене обвинули... Чую, хтось мене термосить:

— Товаришу... товаришу...

Отвираю очі. Я там, де потонув кінь. Біля мене трьох місцевих комсомольців.

— Що з вами, товаришу, ми за вами третій день шукаємо.

Завезли мене до лічниці. З розмови чую, у дім божевільних хочуть віддати. Останками сил вібрав до купи память.

— Коня підо мною вбили. По голові хтось мене вдарив і більше не памятаю...

Відзначення не дали. Признали стратним. Нічого більше я не хотів. Попав у пригранична сторожу. Підождав відповідної хвилинки і... тепер на чужині хліб жую, не солодкий ...але за те жию. Комуніста, що його на моє місце післали в цей район, селяни таки живцем спалили!... На гіпнозі не розуміюсь... Може це сон був, а може і сон, не сон... Ріжно можна пояснювати. Одно знаю, там був би я згинув.

Переклав Роман С—ка.

—o—

ває до них ані маркізети, ані інших тонких матеріялів, як це роблять деякі підприємства (тут називає одну українську установу). „Коли в українській пресі була яка згадка про мою працю, то все корисна“ — не без гордости говорить нам п. М. І можна їй вірити. Говоримо зі селянками і з ткачем. Признаються, що праця їхня дуже важка, та всетаки є якийсь заробіток, хоч розмірно він скромний, просто нужденний.

Скориставши відтак з гостинности обох пань, сідаємо в авта, які вже безупину несуть нас назад до Заліщик на заслужений відпочинок.

III.

Другого дня зранку виїзджаємо у борщівський повіт до Висічки. На нашому шляху перші зявляються багате — як нас інформують — село Добрівляни. Має воно плянтації мельонів, кавунів, тютюну, морелів і особливо багато помідорів, які вивозить на захід (біржою є Катовиці). Годують там теж шовковицю. Мають Добрівляни деревляну церков з XVIII. століття. Увесь час вислухуємо викладу проф. Шварца. То про редути з часів кримської війни, то про степовий резерват, то про „подільського сфінкса“ в недалеких Голіградах. За очі хапають чудесні панорами Дністрових ярів. Їм на зміну зявляються незабаром ярі Серету та прекрасно положене село Касперівці. Має воно церкву з 1772 р. і громадські сади та винниці. Врешті приходять авізовані п. Шварцом Голігради чи пак колись Ольгигради. „Сфінкса“ не бачимо, зате розкошуємось чарівним видом на береги Серету. Вістка про ґуралів із Підгаля, що поселились тут і в недалеких Вининцях, менше приємна для українського журналіста... Дальше веде дорога між просторими полями. Сіл не видно, тільки стерня, кукурудза, соняшники і бараболиська. Врешті в ярі потоку Хромів село Новосілка Костюкова. Є тут мавзолей Шелінських, є руїни замку Володийовських, є десь — як нам оповідають — хата Горпини з „Огнем і Мечем“. В церкві поліхромія. Вона представляє місцевого пароха, як веде вірних до неба і постмайстра у пеклі. Це — мовляв — вислід непорозуміння, що його мав 40 літ тому гр.-катол. панотець із місцевим начальником почти.

Врешті ми у Вискічці над Нічлявою в палаті, що була колись оборонним замком. Є вона власністю ордината Голеєвського-Чарковського. Пізнаємо господаря, його доні (одна в українських вишивках) та його рідного брата, що недавно щесливо вийшов із катастрофи, коли їхав літаком до Еспанії, щоби взяти участь в еспанській революції.

В першу чергу ідемо ген поза село, щоби оглянути найбільшу в Польщі винницю. Розміщена вона на 20 моргах і має 112 тисяч корчів. Вигляд її справді імпозантний. Опроваджує сам ординат, інформуючи рівночасно нас про значіння плянтацій винної лози в Польщі, про потребу продукції вина (около 1 міліон літрів зуживають церкви), про ціни винограду і вина, тощо. Він познайомлює нас з Іваном Бойчуком з недалекого села Сковятина, якого нарошно на цей день запросив до себе. Він є на Поділлю найстаршим плянтатором винограду (крім того має пасіку). Почав ще тоді, коли про винну лозу ще нікому не снилось, бо ще перед 50-ти роками. Бачив дещо як вояк на Угорщині, дещо пізніше вичитав про виноград у книжках і можливість почати культуру мучила його навіть у снах так довго, поки не спровадив щеп з Румунії. Має небагато. Всього 200 корчів, що дають йому дохід 800—1.200 золотих річно. Зате навчив других. Оповідає мені гордо, що й сам ординат не в одному його радився дотично виноградних плянтацій.

Вертаємось у палату, де на кожному кроці відчуваєте давню традицію. Гостинний господар поручає мені між іншим ясне вино власної продукції. „Знаєте — каже він — як це вино буде називатись? Вино св. Андрея. В честь вашого митрополита. 20.000 літрів замовлено для львівської архидієцезії“.

У великій салі, де під стінами стоїть ряд шаф із книгами а на стінах висять портрети предків, вписуємо до великої книги наші прізвища. Потім на тлі старої башти роблю знимку всіх присутніх, та окремо першого плянтатора винограду Бойчука і їдемо автами дальше.

В. Несторович.

НА ЧОЛОБИТНЮ ДО МОСКВИ.

МОСКВА, 29. 8. ПАТ. Вчора приїхала делеґація союзу французького учительства, зложена з 57-ох осіб, членів людового фронту.

Великий бій під Адіс-Абебою.

РИМ, 29. 8. ПАТ. Як подає „Джорнале д'Італія“, **ватага з 1.200 абісинців намагалася заатакувати Адіс Абебу, але італійські й ерітрейські частини відкинули її. Полягло 200 абісинців і 15-ох аскарів; 40 аскарів ранених. В бою брала участь також артилерія.**

ЗНИЖКА ЗАЛІЗНИЧОЇ ТАРИФИ.

АДІС АБЕБА, 29. 8. ПАТ. На основі договору між Італією і товариством залізниці Адіс Абеба—Джібутті обнижено на згаданій лінії особову тарифу на 20 до 30%, товарову на 20 прц.

—o—

Єгипет незалежною державою

під британійською військовою контролею.

ЛЬОНДОН, 29. 8. ПАТ. В середу підписали в Льондоні між Англією і Єгиптом договір, що залагоджує 1) **військові** справи: військова окупація кінчиться, обі сторони підписують на 20 літ договір взаїмної підмоги. Доки Єгипет сам не буде досить сильний, щоб забезпечити Суезький канал, Англія буде там тримати сухопутну залогу з 10.000 людей сухопутних військ і 400 летунів; тимчасово залога залишиться і в Олександрії. Єгипет доведе до ладу шляхи і дозволить брит. літакам на переліт і причалювання. Озброєння брит. і єгип. армій буде таке саме. 2) **Судан** матиме єгипетську адміністрацію і англо-єгипетську залогу; до 5-ох літ поліцією будуть командувати британські старшини. 3) В. Британія допоможе дипльоматичним шляхом Єгиптові до скасування **капітуляцій** і мішаних судів. 4) В Льондоні буде єгипетський **амбасадор**, в Каїро британійський. В. Британія підтримає кандидатуру Єгипту на члена Ліґи Націй.

Ще про IV. Зїзд славянських ґеоґрафів і етноґрафів у Софії.

21. серпня ц. р. закінчився зїзд славянських ґеографів і етнографів в Софії. В зїзді брало участь около 300 осіб, між якими була третина поляків, решта це болгари, чехи й словаки, югославяни та українці. Праця зїзду відбувалася в 8 комісіях, а крім цього підчас конґресу було кілька наукових прогульок. З українських делеґатів проф. Щербаківський виголосив два реферати з праісторії України, а доц. д-р Кубійович реферат на тему змін населення на українській території, склав звіт зі своїх праць над пастирством у Карпатах і реферував про видаваний у Львові великий атлас України. Виставу мап України, яку відкрили підчас зїзду, відвідало за 5 днів 600 осіб, в тому числі більшість членів конґресу. В дні закінчення зїзду українська делеґація зложила вінок на памятнику болгарського революціонера Василя Левського. Про участь українців у зїзді, працю українських учених та про виставу мап України появилися доволі численні звіти в болгарській пресі. Після закінчення конґресу учасники розїхалися на прогульки в ріжні закутини Болгарії.

—o—

Вже й Італія заборонила вивозити зброю до Еспанії.

РИМ, 29. 8. ПАТ. Італійський уряд оголосив заборону безпосередньо чи посередньо вивозити зброю, муніцію та воєнні матеріяли до Еспанії й еспанських кольоній.

ДИМІСІЯ ЕСПАНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

ЛЬОНДОН, 29. 8. ПАТ. Есп. амбасадор в Льондоні Льопез Оліван подався до димісії.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ МІСІОНАРІВ.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 29. 8. ПАТ. „Оссерваторе Романо“ містить оповідання одного священика, що втік з Еспанії. У м. Барбастро розстріляли епископа і 30-ох місіонарів. Разом в Еспанії розстріляно 70-ох місіонарів.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ ОДИНОКУ ФАБРИКУ ЗБРОЇ.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Як повідомляє націон. радіо, націон. летуни знищили фабрику зброї у Толєдо — єдине краєве джерело постачання зброї для мадридського уряду.

НАРАДИ ТРЬОХ ВОЄВОДІВ У ЛЬВОВІ.

У воєвідськім уряді у Львові відбулася в суботу 29. серпня ц. р. нарада трьох воєводів, а саме: львівського Белїни Пражмовського, станиславівського ґен. Пасляйського і тернопільського д-ра Білика. На нараді обговорювали організаційні і господарські справи. В нараді взяли теж участь начальники виділів з поодиноких воєвідських урядів.

Олімпіяда, спорт і... ми.

Поолімпійські рефлексії і міркування.

Наші міркування складаємо в рядки під незатертим ще враженням берлінських олімпійських ігрищ і всього того великого шуму, що пішов від них по землях майже усіх континентів.

Пятьдесять і кілька держав вислало до Берліна свої спортові дружини й усі зі сильним зацікавленням слідкували за осягами своїх виспортованих земляків. Цілих два тижні жила людська маса сьогоднішнього культурного „orbis terrarum" у психічному напруженню, хвилювалась у непевності, раділа успіхами і плакала невдачею своїх фаворитів.

Людині, що стояла оподалік, поза дужками олімпійського схвилювання і пристрастю спортової гарячки і тільки слідкувала, багато, дуже багато річей і явищ могли видатися щонайменше **дивними й незрозумілими.**

Кілька центиметрів переваги в скоці, чи дві десяті секунди в спринті — виростали до небувалих розмірів гігантичного тріюмфу й великої національної перемоги. Чергування в табелях добутих точок стали оціновати люди, немов якесь непорушне свідоцтво **біольогічно-расової потенції і життевої справности поодиноких народів.**

Але були люди, що для них увесь цей **олімпійський спекталь** і це фанатичне захоплення міжнародніми спортовими ігрищами **був грубо** переборщений. А вороги спорту (такі ще теж є, головно серед старшої генерації), приглядаючись скептичним оком усій суматосі спортових емоцій молодого покоління, мали притоку до бідкання і зайвого ламання рук над пониженням молодечих ідеалів й інтелектуальною дегенерацією молодих поколінь. — Старих **„апольогетів духа"** дратувало фанатичне й здавалось би зовсім одностороннє **„звеличування мязів".**

Тимчасом спорт і взагалі фізична культура добули собі вже в громадянстві право прилюдности й тому такі квиління та їдка критика спортового захоплення, не виходили поза рямки приватних балачок касинових дискутантів. Одночасно, гріхом було би не ствердити, що нечуване захоплення фізичними змагами мало теж чимало нездорових познак а то й гумористичної закраски. Головне те, що зацікавлення олімпіядою і взагалі спортом сперлося не так на площині правдивого зрозуміння ваги фізичної культури, як радше **на жадобі емоціональних зворушень і цих психольогічних моментів газарду**, що ціхують кожну гру, в якій можна **виграти, або програти.**

Яке тут, на нашу думку, **правильне становище,** який правильний підхід до цілої олімпійської імпрези та її значіння?

Олімпіяда — це барвна ілюстрація в живій книзі спортового руху й фізичної культури, яка обявляється тільки раз на 4 роки. — Олімпіяду зродили не тільки лицарські традиції старинної Гелляди, але й розумне, наукове й соціяльне зрозуміння значіння і ваги фізичної культури й виховання на спортових принципах. Відси олімпійські ігрища й усі рефлексії, що вони їх зродили, найкраща нагода для провірення нашого погляду на таку важну проблему, як **справа фізичної культури.**

Слід зясувати собі наше становище до спорту взагалі й зокрема, визначити його ролю і призначення в нашому національному комплексі.

Спорт — у модерному розумінні — **це вже не поняття принадної форми забави й розваги, але життева вимога.** Спорт у найширшому понятті це важний **компензаційний фактор** — професійно-зріжничкованого й індустріяльно змеханізованого життя сучасної людини. — Це століття, період супремації машини, як продукту інтелектуальної натури людства, витворило складні й біольогічно здеформовані урбаністичні форми життя, які без інгеренції компензаційного впливу фіз. культури, скоріше, чи згодом мусілиб зазначитись **біольогічною дегенерацією наростаючих поколінь.**

Такий вже в природі закон, що органи, які перебувають у безділлі, нидіють і затрачують свою функціональну спроможність. Це не виключає а навпаки **відноситься перш усього до мязорухового апарату людини.** У попередніх століттях, коли майже вся праця людства була фізичного характеру, кожний сам дбав за найкращий розвиток своїх фізичних сил, бо тільки вони давали йому право задержатись на поверхні життя, а всі кволі гинули. Сьогодні, після радикальної переміни правил і умовин життя, давня вимога фізичної справности сталася для короткозорих одиниць **зайвим і здавалосяб непродуктивним тягарем.**

Ясно, що таке роздумування під кутом короткої мети виявилося зовсім неправильне й фальшиве, — а маючи на увазі становище одиниці до нації й евгенічні обовязки супроти наступних поколінь, воно малощо не злочинне. І саме тут являється ідея фізичної культури, тут зроджується найкращий спосіб її плекання — спорт. На тому тлі зарисовується спорт, як психольогічно оправдана оборонна реакція здорового людського комплексу проти схиблених форм життя, **як відруховий акт збірної підсвідомої волі, спертої на інстинкті самоохорони всеї людської раси.**

Така є розумова сторінка цієї справи. Не тільки самозбережний інстинкт, але й розум політичний розум народів і держав визнав сьогодні спорт як передову суспільну проблему, **що торкається справ народнього здоровля і сили.**

Очевидно, що визначенням ролі спорту занялася суспільна гігієна, ця важна ділянка сьогоднішньої загальної медичної дисципліни і вона під кутом користи здоровля покерувала його напрямком і оформленням. Ясно, що до визначення ролі спортової заправи та її розподілу, тільки медицина була компетентна й, що ввесь розвиток фіз. культури мусить відбуватися під її контролею і наглядом. Саме тут слід підкреслити ще раз, що **спорт зродився для здоровля** для його збереження і досягнення найвищої справности людського організму.

Спорт — це засіб для збереження здоровля генерацій, для досягнення біольогічної тугости й політичної супремацій народів і держав. І тут правильне розуміння спорту, як засобу, а не мети. **Засада „спорт для спорту"** так, як і „мистецтво для мистецтва" є в заложенні **неправильна й фальшива!** Спорт це засіб до певної мети й ця його роля зовсім не понижує його значіння.

Мусимо завважити, що не всі так розуміють спорт і саме багато спортових фанатиків любить спорт для спорту й емоції, забуваючи про його мету. А таке наставлення є наскрізь фальшиве й егоїстичне, а ефекти його є шкідливі для самого спортового руху й для мас, що з своїй короткозорости розуміють спорт тільки як принадну форму розваги й гайнування часу. Істнує ще інше неправильне й схиблене розуміння спорту, а саме трактування його, як найлекшої нагоди визначитись і добути спортовий розголос і славу. Діло в нездоровім явищі **спортової рекордоманії,** яка зуміла засугерувати численні ряди спортової молоді й довести їх до фанатичної екстреми. Для такого молодого фанатика спорт уявляє собою якесь повнолюдське обявлення і першу життеву мету. Добути рекорд і в цей спосіб прославити себе й рідні прапори — це перша ціль такої людини, яка в свойому спортовому запалі а навіть жертвенности в багатьох випадках забуває про всі інші, може й важніші обовязки супроти своєї нації. А нація вимагає від спортового руху — не індивідуальних рекордів і виховання ряду спортових акробатів, але гармонійного виховання у кріпкім здоровлю і фізичній тугості **всієї молодої генерації.** Це є суттєве завдання фізичної культури й таке її розуміння велить уважати спорт — не за приватне й особисте діло одиниць, — але, за **загальний національний обовязок** і важну суспільну проблему.

У противенстві до спортової акробатики, яка, до речі, не має нічого спільного з принципами здоровля, нам імпонує **гасло масовости**

О. П.

С. К. Русь іде до Ліґи.

Закарпатська спортова дружина ввійшла до чеської державної ліґи по перемозі над чеською дружиною Батя Злін. Ця перемога викликала величезне захоплення не тільки на Закарпатті, але й у нас. Сьогодні містимо фейлетон за мукачівським тижневиком „Земля і Воля", який ілюструє нам величезне зацікавлення закарпатських українців спортом. Ред.

Так я вже чекав кінця цеї „Ліґи", що й сказати вам не можу! Думаю собі: най та Русь вже раз виграє, або програє, але хай уже буде кінець. Бо кажу, вам, тяжко в хаті витримати з цим футболом! Як зійдуться мої сини та доньки разом, то тільки й чуєш:

— Два ґолі, три ґолі! 3:2 для Руси, 2:1 для Жіжкова! Три роги! Два роги! А потім як почнуть вадитись, що мовляв, Криж добре копнув, але Крайчик не відбив, а що Куруц мав підскочити, а Кобзяр мав головою чи по голові когось бити, то, кажу вам, прямо таки голова крутиться...

— Та йдіть собі, кажу, діти на двір, чи на річку, чи куди хочете, лиш дайте мені святий спокій!

Але де там? Ви, кажуть, тату, немодерний чоловік. Чом ви не ходите на футболеві змагання?

— Любі мої! Я й дома з вашим футболем не можу в хаті всидіти, а то мав би йти на грище та ще й до того гроші платити? Гарні жарти!

А тут ще, знаєте, моя стара з глузду зїхала. Бувало докоряє доньці, що та з синами на грище ходить:

— Не личить, каже, дорослій дівчині йти з хлопцями на футбол та ще й ревіти там, якби їх хто різав!

А тепер, як прийшов отой Жіжков, дивлюсь, а моя стара випарадилася разом із донькою

— Ти куди, стара? — питаюсь.

А вона як кинеться на мене:

Ільонкою вийти, бо все сама ходить із хлопчищами, а то якось не пасує. Гм... — кажу, — ну, най буде..

Ну, а вже як прийшов отой Злін-Батя, дивлюсь — а моя стара по обіді вже й одягається...

— А тобі що, стара? Знов на футбол? Та, кажу, тиб ще штенці одягнула та копала би з хлопцями!...

А вона як кинеться на мене:

— А тобі не ганьба, старий, сидіти дома, коли сьогодні рішається Ліґа? Та дивися: люди літаками злітаються з цілого світу, а ти боїшся з дому два кроки зробити! Та не ганьбишся перед дітьми?

А тут і донька своїх пять:

— А ви, тату, хіба не бігаєте на якісь конґреси Учительської Громади? Будьтеж хоч трохи справедливі! Та де таке видано?

Я тільки махнув рукою. З бабами не договоришся! А сам собі в думці посміхаюся... Чекайте, голубчики! Сьогодні вже вийде та Ліґа, а там, дороденькі мої, кінець! Капут — одним словом! До Ліґи вибирають раз на 4 роки! Шкода, що не на 25 літ. Ну, але все таки, бодай чотири роки спокою... Отак сиджу собі та читаю. Коли за якусь там годинку-дві чую якийсь крик. Влітає як фурія моя донька, кидається мені прямо на шию, починає мене цілувати й кричить:

Чотири — один! Чотири — один! Таточку, любий, дороженький, зрозумійте, каже, — прошу вас, лиш зрозумійте: 4:1!

І — давай по хаті танцювати, скакати, парасолькою розмахує, на стільці скаче:

4:1! 4:1! 4:1!

А тут за нею вбігає моя стара: вся червона, розпатлана, капелюх на вухо зісунувся, біга аж задихалася...

— Стидайся, старий, що дома залишився. Там — то грали наші хлопці! Кажу тобі, старий, вже було таке, що колиб Ільонка не ймила мене за руку, то, Бог свідком, булаб вискочила на того великого фотбалісту злінського...

Поприбігали мої хлопці... Ну, тут вже такий [illegible] счинили, хоч із хати вночі тікай. Посадили мою стару на стільця та давай її вгору підкидати:

— Слава! Слава! Най живе Русь! Най живе Ліґа!

Прямо столпотвореніє та ще й вавилонське.

Ну, думаю, обі накричіться собі сьогодні на чотири роки, бо вже всім футболом кінець. Але марні були мої надії. Другого дня прибігають хлопці з міста з якоюсь газетою!

— Слава! Слава! Русь буде битися зі Спартою!

— Що? Що таке? А це що за біда оця Спарта?

— Це найкращий клюб у Празі!

— Та вжеж Ліґа скінчилася? Та вже футболам кінець? — питаю.

— Та де там, тату кінець? Тепер лиш саме цікаве починається! Тепер будуть змагатися ліґоти між собою, а потім найкращі з них з найкращими, а потім окремі тіми з заграничними, а потім заграничні ще з кимсь...

— Ой, каже донька, тепер мусимо і день і ніч слідкувати! — Я й вухам своїм не вірю. Та за таке нещастя на мою стару голову? А вони мені ґазету:

— Читайте самі!

Дійсно! Русь має [illegible]. Та ще й як? Вже наперед їм [illegible] брали в [illegible]

спорту. Багато більша користь для народу, коли в ньому навіть і менше індивідуальних рекордів, але коли спортом займаються усі. Адже більше імпонував колись чин ескадри літаків ген. Бальбо, як одиничні бравурні осяги ріжних летунів. Перший обявив загальний рівень італійського летунства, тамті свідчили тільки про справність поодиноких летунів.

В усіх державах спортове життя відбувається **за кермою центральної спортової влади,** яка стоїть у близькому контакті з урядом і його волею. Кожна держава дбає сьогодні про фіз. культуру своїх громадян і слідкує за правильним розвитком спортового руху. Найкращий доказ — це остання Олімпіяда й ця розумна повага, що з нею поставилися до міжнародніх ігрищ майже всі держави.

Одначе нас цікавить більше від усього блиску берлінських змагань — **стан нашого рідного спорту** й розвязка проблеми фіз. культури на українських землях у Польщі. На світовій ревії спортової еліти наших змагунів не було, бо й взагалі наш спорт не виходить ще на міжнародні дороги. Але це менше важне! Багато гірше представляється у нас справа зрозуміння спортової ідеї і пропаганди спорту. З деякою дозою сорому стверджуємо, що передові ряди нашого громадянства та наша громадська верхівка сперла своє відношення до такої важної проблеми на площині деякої дози ігноранції та неоправданої байдужости. Спортом займаються у нас тільки самі „практикуючі спортовці" й невеличка горстка ентузіястів фізичного відродження. Деякі наші спортові організації марнують час і витрачують енергію на взаїмне поборювання й заперечування рацій і правильности свойого істнування та компетенцій, забуваючи, що цю рацію виказати зможе в будуччині тільки білянс їхньої праці в розвитку українського спортового руху та його умасовлення. А важна проблема дальше лежить облогом, бо це, що тут діється не стоїть у ніякій пропорції до цього, що повинно на цьому відтинкові діятись.

Слід вкінці зрозуміти, що проблема спорту — це вже не справа з характером дитячої забави, але передова проблема нашого національного життя і ми мусимо її позитивно розвязати!

Зі статистичних бюлетенів — знаємо про **загрозливий стан нашого санітарного побуту й біольогічну меншевартість нашого села** — (наслідок економ. нужди й неохайности), — ці вістки залякують нас і депримують, але якось досі не зуміли вони викликати такої природньої реакції, як **спонтанний акт самооборони й санації.** На нашу думку цей акт санації це ніщо інше, як **гігієнічне освідомлення села й міста та загальне успортовлення наших народніх мас.** Мусимо зрозуміти, що це не іграшки, за занедбання фізичної культури мас можуть гірко потерпіти наростаючі покоління нації, і за це осудить нас історія! Зрозуміймо, що **проблема фіз. культури це передова національна проблема, — що успортовлення народу — це шлях до його біольогічного оздоровлення і політичної могучости.**

Силоміць насувається питання про практичну розвязку проблеми. На нашу думку, чимскоріше слід виготовити загальний плян тіловиховної акції на наших землях, а провід над всією кампанією і компетенції нагляду передати в руки **національної спортової ради** (найбільше права й обовязку до цього має Український Спортовий Союз!).*)

А обовязок нашого громадського активу є морально й ділом ці зусилля попертн, — бо **байдужість для цієї справи — це хіба — національний злочин!**

Богдан Олесницький.

*) **Від Редакції:** Від довшого часу говориться багато в наших спортових колах про Раду Фізичного Виховання, яка малаб занятися устійненням напрямків нашого тіловиховання та налагодженням раціональної співпраці всіх тіловиховних установ, які, кожна зокрема, вважають себе за покликану до верховодження в ділянці фізкультури а всі разом не вміють найти спільної мови. В найближчім нашім спортовім відділі помістимо окрему статтю на цю тему.

бою багато хлопців, бо будуть їм там ребра та кости ламати „бево вінего", бо гра буде гостра.

Ні, панове, як собі вже хочете, а так бути не може! Таж розважте собі, що ціла наша „Русь" — то наші народні учителі. Таж за один тиждень кінчають вакації й починається наука, а коли їм там у Празі поломають „ребра й кости", то якже буде з наукою?

Розуміється, що такому молодому учителеві приємно, коли його ранять, та ще не денебудь, а в самій Празі, перед тисячами глядачів. Ось він, герой, падає, публика реве, панночки умлівають, суддя свище. Приїзджає швидка допомога з червоним хрестиком, його виносять, його обступають журналісти, прислухуються — дихає, не дихає! А на завтра всі ґазети вже трублять на цілий світ — зломані два ребра і сильно здеформовано носа, але ноги цілі, головно ноги цілі, а тому вся спортова публика надіється, що в скорому часі знов побачить його і т. д. і т. д.

А тимчасом такий герой-учитель дістає цілком законну відпустку на три-чотри місяці, бо був зранений цілком законно, лягає собі голубчик до лічниці, а його старий колеґа, що ніколи про футбол і змагання не чув, мусить його цілком законно заступати в школі, робити його роботу цілком безплатно, лише з чистої любови до мячевого спорту...

Ні, панове, так бути не може! Учителі не сміють грати в футбол, бо можуть там бути цілком законно а навіть і незаконно поранені.

Чи не ліпше було би, якби С. К. Русь складалася не з учителів, а, скажім, наприклад, з самих екзекуторів. Правда, коли ранять екзекутора, то його також болить, бо й він чоловік, але коли такий екзекутор два-три місяці лежить з поломаними ребрами, то скільки то людей може спокійно спати!...

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Німецький міністр господарства д-р Шахт вернувся з офіційної поїздки до Парижа.

Мадярський премієр Гембеш виїде на лікування до одної австрійської санаторії. Заступати буде його, здається і дальше міністр рільництва Дарані.

У Китаю війська пров. Кванґсі почали сильну атаку і скоро зближуються до моря.

Манджурці обстрілювали 26. ц. м. совітську пограничну сторожу; московський уряд зложив протест перед японським амбасадором.

Румунський король ратифікував конвенцію чорноморських проливів.

Болгарський уряд хоче скріпити воєнну фльоту і летунство голяндської Індії; у цій справі вніс проект до парляменту.

—o—

З ФРАНЦІЇ ПЛИНУТЬ ДАЛІ ДОБРОВОЛЬЦІ ДО ЕСПАНІЇ.

ОРАН, 29. 8. ПАТ. З Орану відплив корабель „Рей Хаїм 2", на якім відплило 131 добровольців з Марока, 116 з Орану та утікачі з Гуельви. Корабель іде до Аліканте. Відізджаючих прощало кілько тисяч співом „марсиліянки", „Карманьоль" та інтернаціоналу.

—o—

ЗАВОРУШЕННЯ У МАДРИДІ.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. Радіостація в Ля Коруна повідомляє, що в **Мадриді дійшло до заворушень тому, що члени народньої міліції відмовилися йти на фронт.** Кап. Байо, командант урядових військ на Майорці повідомив президента Компаніса, що був приневолений розстріляти багатьох членів міліції, які відмовилися рішуче взяти участь у боротьбі.

—o—

СКІЛЬКИ КОМУНІСТІВ РОЗСТРІЛЯЛИ?

МЕЛІЛЯ, ПАТ. Від початку повстання розстріляли 117 осіб зпоміж комуністичних діячів, членів боєвих лівих організацій і кількох військових, що були на боці мадридського уряду.

—o—

МІН. ҐЕБЕЛЬС ВІДЛЕТІВ ДО ВЕНЕЦІЇ.

БЕРЛІН, 29. 8. ПАТ. Міністр Ґебельс відлетів літаком до Венеції. Там, на запрошення італійського міністра пропаґанди Діно Альфієрі, відвідає виставу „Бієнале".

ПОГРОМ ФІНЛЯНДСЬКИХ КОМУНІСТІВ У СССР.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 29. 8. ПАТ. Політичні кола схвильовані арештуванням і засланням на Сибір найвизначніших фін. комун. діячів Совітів, а саме: Луллерво Маннера, колишнього довголітнього голову совітської Карелії і Кустаа Ровіо, колишнього шефа штабу червоних військ у 1918 р. Фінляндії. Одночасно повідомляють про самогубство члена управи фінляндської комуністичної партії Леонтомакі. При цій нагоді слід зазначити, що останні події в Москві і московський процес викликали погане враження у місцевій партії та соціялістичній партії, яка дуже гостро нападає на СССР та совітський уряд.

—o—

НОВА ХВИЛЯ СТРАЙКІВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. В копальнях Детрікур (під Лян) застрайкувало 100.000 гірників.

—o—

ДИПЛЬОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИКИ УТІКАЮТЬ З МАДРИДУ.

ЛІССАБОНА, 29. 8. ПАТ. Міністр закордонних справ доручив шарже д'афер Португалії у Мадриді перенести осідок амбасади до Аліканте тому, що в столиці Еспанії небезпечно.

ВИБУХ НА АРЕНІ БОРОТЬБИ БИКІВ-СКЛАДІ МУНІЦІЇ.

ТЕТУАН, ПАТ. Наступив тут вибух у заімпровізованому помічному складі муніції на арені боротьби биків. Згинули два вартові. Здається, був це останній акт саботажу. Влада арештувала кільканацять підозрілих людей.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., тел. 254-46. **Найпевніша льоката гроша.**

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущини 5 (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве білля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 44-100

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 69-115

— **Нововідкритий** одинокий український блаватний магазин **„Мануфактура"** під упр. О. Стефановича Львів, Ринок 37., поручає по найдешевших цінах матеріяли на мундурки для дівчат і хлопців.

— **Повідомляємо Шановних Громадян** тамтешньої дільниці, що в перших днях вересня ц. р. відкриваю торговлю мішаних товарів і трафіку при вул. Ходкевича ч. 9. Я. С. Щитинський. 2-3

— **Книжки,** які бажали би Ви прочитати, можете позичати на догідних умовах у випозичальні книжок „ІЗМАРАГД" при вул. Косцюшка ч. 5, яка має книжки українські, польські, німецькі, російські, французькі та англійські. **Всі шкільні лектури завсіди на складі.** Випозичальня відкрита щодня, крім неділь, від год. 9-ої рано до 7-ої вечором. 2577 2—10

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.** Вписи від 31. серпня ц. р. Початок науки 4. вересня ц. р. Централя: вул. Шашкевича 5, Філіяльні кляси: а) Личаків, вул. Крупярська 15 (домівка Р. Ш. ім. Князя Льва), б) Жовківська дільниця, вул. Жовківська 62, домівка Р. Ш. ім. Короля Данила, в) Богданівка, вул. Церковна, домівка укр. захоронки. Повний консерваторійний плян навчання: Відділи сольових та орхестральних інструментів, сольоспіву (концертового та оперового), збірні теоретичні та практичні предмети (2 хори, 2 орхестри, камерні вправи), дірігентський курс (одно- і дворічний), композиція, курс ритмічної гімнастики методою Жак-Далькроза, курс декламації, драматична школа. Вищому Муз. Інститутові ім. Лисенка у Львові, як школі зачисленій до найвищої „А"-групи мистецьких шкіл, прислуговують права державних шкіл. Секретаріят урядує від 31 серпня в год. 10—12 і 15—18 тел. 237-15. У філіяльних львівських відділах від год. 15—16. Подробиці в афішах. 2571 2—2

— **Українські школярі** пишуть тільки українськими ручками марки „Т-У-Р" — виробляє інж. І. Кінасевич, Львів, Личаківська 98. 2488 10-15

— **У свято Успення Преосв. Богородиці** відбувся — як минулими роками — празник (храмове свято) в Успенській церкві у Львові при співучасти тисячних мас народу з міста та підльвівських сіл. До сповіди і св. Причастія приступило понад 800 осіб. Архиерейську Службу Бо... відправив Преосвященний Кир Іван в асисті оо. Галянта, Дуткевича, д-ра Застирця та Яреми. Діяконував о. Горчинський. Прегарну проповідь підчас Служби Божої виголосив ігумен ЧСВВ о. Чепіль. Співав мішаний хор під управою проф. Орленка-Прокоповича. При кінці Служби Божої виголосив ще Преосвященний Кир Іван довшу промову і про культ Богоматері, відбираючи від маси вірних присягу, що будуть її лицарями у боротьбі за Христову Церкву з темними духами антихриста — комуністами. Посвячення зілля та овочів довершив о. д-р Бабій, о. Ярема та о. Василів. Свято закінчилося водосвяттям та многоліттєвіями.

— **Школи і пошести.** Без огляду на пошесні недуги (червінка) школи у Львові та на терені львівської Кураторії будуть отворені в нормальному часі, тільки в перших двох днях молодь оглядатимуть шкільні лікарі. На провінції у виїмкових випадках на внесок повітових лікарів школи можна замкнути.

— **Відложення виплат обезпеченим у „Феніксі"** ... (continuation) міністр скарбу. Тепер міністр скарбу видав розпорядок з 19. серпня ц. р. (Денник Законів Р. П. ч. 65 поз. 481), яким **відсунув аж до 31. грудня ц.р. усі виплати з окремої маєткової маси** обезпеченим, що мають великі претенсії до „Феніксу".

— **Львівська хроніка.** У міському кльозеті при пл. св. Антонія помер від удушення світильним газом 65-літній Йосиф Клімас, що орендував цей кльозет. — На розі вул. Красіцьких і Казимира В. службовик Міської Каси Ощадности Роман Гендзінський у приступі гумору вибив вивіску аптики. Буде за це й за образу поліцая відповідати перед судом. — Град револьверових стрілів почули мешканці Снідівки побіч Персенківки в ночі з пятниці на суботу. Виявилося, що це невідомі справникі намагалися влізти крізь вікно до пол. В. Снядковського. В останній хвилині напасників сполошив управитель фільварку Льоренц Бегляйтер, який стрілив тричі до напасників. Підчас утечі напасники відстрілювалися, але кулі не поцілили Бегляйтера. Напасники втікли до Зубрицького лісу. Поліція шукає за ними. — При вул. Городецький Чеслав Матушка наїхав мотоциклем на Й. Рапапорта, якого тяжко потовк.

— **Краєва хроніка**. У Стрию скінчився страйк міських робітників. Президент міста обіцяв, що фонд праці підвищить платні. — У Вишнівцях, пов. Надвірна 28-літня Марія Гриничак намагалася втроїтися сірковим квасом, тому що її із двома дітьми покинув чоловік. Забрали її до шпиталю. Тому два роки Гриничак намагалася тричі вже троїтись. — В Калуші арештовано управителя районової молочарні, Зенона Мацюка, що спільно зі своєю жінкою допустився ріжних зловживань. — В Корчині біля Скольго хтось вломився до цукорні „Оаза" і вкрав товари вартости 800 зол. та гардеробу власнички.

— **Висвячення**. 28. серпня ц. р. в храмі св. Юра приняли Тайну Священства такі абсольвенти Дух. Академії: Іван Балук, Евген Дмитрук, Мирон Дочило, Володимир Жолкевич, Степан Коломієць, Данило Микитюк, Ярослав Ніжникевич, Іван Олексюк, Осип Панасюк, Мирон Пилипчук, Володимир Процишин, м-р Юрій Процюк, Богдан Романишин, Емануїл Сахно, Петро Цап, Леонід Щирба і Іван Зуб ЧСІ. З тих один безженний і один чернець (останні два).

— **Розбудова львівського електричного заведення.** Проект розбудови сіти львівського електричного заведення, предложений варшавським урядовим чинникам, передбачує на час 4 літ будову сітей, що будуть охоплювати м. ін.: всі підміські села: Любінь, Комарно, Мости Вел., Раву Руську, Жовтанці, Куликів, Немирів, Рудки, Каминку Стр., Глиняни, Красне, Буськ, Олесько, Сасів, Винники, Щирець, Пустомити і т. д.

— **Трамваї у Львові.** На час „Східних Торгів" орухомлять у Львові дві додаткові трамваєві лінії зі знаком „Т" з Гетьманських Валів на площу „Торгів" і „11 А" з головного двірця на площу „Торгів". Вози лінії „Т" почнуть курсувати від 28. серпня ц. р., а вози лінії „11 А" від 1-го вересня ц. р. Від 1—15 вересня будуть продавати учасникам „Торгів" трамваєві білети „Три дні у Львові по ціні 3 зол. На їхній основі можна їздити довільно.

— **На свято винобрання у Заліщиках** м-ство комунікації признало 60-проц. залізничі знижки з місця замешкання та з поворотом. Знижки видаватимуть на основі поіменнихкарт участи.

— **Пошесть червінки шириться в краю.** Державна служба здоровля занотувала останнього тижня зріст занедужань червінкою. Було 807 захворінь. В порівнянні з числом занедужання минулого тижня пошесть зросла на 250 випадків. Масові захворіння червінкою мають свою причину в сезоні овочів і споживанні овочів без обмиття або переварення.

— **Відложення виплат обезпеченим у „Феніксі"**. З хвилиною краху обезпеченевого товариства на життя „Фенікс" в Австрії Польща видала закон з 24. квітня ц. р. (Денник Законів Р. П. ч. 31 поз. 1936), який з усього майна філій цього товариства у Польщі створив окрему маєткову масу, шоб забезпечити претенсії польських громадян, обезпечених у „Феніксі". Цим маєтком завідує окремий куратор, якого визначив міністр скарбу.

— **На лінії Львів-Перемишль** відбулася проба моторово-екскресового потягу нового типу. Моторівка перебула віддаль 98 км. за 50 мінут, перевищуючи на третину норму швидкости поспішного потягу.

— **Напад на парохію.** У Ракові пов. Долина нічю на пятницю три замасковані бандити з револьверами влізли крізь вікно до парохії та після стероризування забрали годинник в о. Володимира Сенькова. На крик наймички злодії втікли.

— **У Карпатах медведі нападають на людей.** В четвер 27. серпня ц. р. напала медведиця на селянина Петра Кузіва з Тухлі коло Скольго, який вибрався до ліса на гриби. Шукаючи за грибами нагло почув за собою глухе бурмотіння. Оглянувшись занімів зі страху, бо до нього зближалася швидко медведиця. Кузів зі страху не міг уже втікати і впав на землю. Медведиця тяжко поранила його так, що Кузіва у грізному стані відвезли до шпиталю у Стрию.

— **Ріжні вістки.** Півострів Корею навістив тайфун, від якого згинуло поверх 400 осіб. — В нафтових збірниках біля Люнтан у районі Чун-кін склався вибух, що спричинив смерть коло 200 осіб. — До бразилійської місцевостиКапетінга в провінції Мінне Жерайне над рікою Жеквітінгонен, де відкрили недавно богаті поклади діямантів, тягнуть великі маси народу, що хотять збогатитися.

Спорт.

КОМУНІКАТ С. Т. УКРАЇНА

Секція наколесників С. Т. „Україна" уладжує ... 30. 8. ц. р. спільний тренінг. Збірка в год. 8 рано ... площі Сокола-Батька. Пригадується, що внутрішні клюбові змагання відбудуться 21. вересня.

УКРАЇНА — ДРУГИЙ СОКІЛ.

Мистецькі змагання обох дружин відбудуться в неділю 30. ц. м. в год. 11. передполуднем на грищі ... „Цитаделя". Попередять змагання молодших дружин.

МИСТЕЦТВА УСС.
Чорноморці — Буй Тур.

Мистецькі змагання відбудуться на грищі Сокола... Початок 8.30 рано.

КРАЄВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО СОЮЗУ.

I. **Легкоатлетичні змагання в днях 5. і 6. вересня** 1936. (субота і неділя рано і пополудні) у Львові на площі С.-Б. Організує сс. Плай.

Переможна мужеська дружина здобуває мандрівну нагороду фундовану Українською Кооперацією, жіноча — мандр. нагороду фунд. Союзом Українок.

Речинець зголошень замкнений.

II. **Шосовий біг наколесників за мандрівну чашу** і. Тиктора відбудеться в дні 6. вересня 1936 на трасі Станиславів-Коломия-Станиславів (І. етап: Станиславів-Коломия через Надвірну Делятин, ІІ. етап: Коломия-Станиславів через Отинію). Довжина траси — 154 км. Організує ОК. Станиславів (адреса: інж. Попович, вул. Гал... хоґського 19).

За дальші місця нагороди у виді жетонів і дипломів.

Речинець зголошень до 1. вересня включно.

III. **Ситківкові змагання від 10—13 вересня 1936** на тсках ЛКС (на площі С.-Б.). Організує ЛКС.

Переможці добувають нагороди фунд.: Маслосоюзу, Дністра, Центросоюзу і п. С. Сасик-Зубенко.

IV. **Каюкові довгодистансові змагання в дні 12. вересня 1936 на** Дністрі на трасі Миколаїв-Жидачів (... км.) в категорії двоособових штивних каюків.

Старт у Розвадові в год. 12 (під залізничим мостом), — мета просто Жидачева під деревляним мостом.

Збірка змагунів в год. 10 в Розвадові в чит. „Просвіти". Зголошені осади з КЛК, Сокола-Коломиї, Дністра, Сокола IV.

Речинець дальших зголошень до 7. вересня ц. р. включно на адресу УСС (Львів, Підвалля ч. 7).

V. **Краєві першенства у спортових грах** (киданка, кошівка, метанка) жінок і мужчин в днях 3. і 4. жовтня 1936 в Перемишлі.

Дружини зголошують ОК до 25. 9. ц. р. на адресу УСС.

VI. **Тризмаг жінок в Перемишлі в дні 4. жовтня ц. р.** за мандрівну чашу „Карпатії". Зголошення до 25. 9. ц. р. до УСС.

VII. **Маратонський біг (вперше!)** на трасі Сколе-Стрий в дні 11. жовтня ц. р. організує ОК Стрий з участю змагунів з усіх округ. Зголошення змагунів пересилають клюби через свої ОК на адресу інж. А. Ков... Стрий.

Відкликується визначений на 20 і 21. вересня в Коломиї пятизмаг. Відбудеться він у Львові, а речинець буде проголошений.

Пригадується, що подрібні приписи у справі змагань подані в ч. 7 „Спорт" з 25. 6. 1936.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, вересень 1936. Р. IV. Т. III. Зміст: Юрій Клен: Жанна д' Арк. — Евген Маланюк: Квітень. — Сергій Кушніренко: ***, Психопортрет. — Б. Мюнхгавзен: Зузу і Люлю. — Жан Жерар Флері: Вільна людина в Совітах. — В. Дальній: Солодкий Горький. — В. Морозович і Андрій Марченко: Справа церковного відродження. — О. Переяславський: Зовнішна Монголія. — Девіус: Франція на переломі. — Л. Б-о: Еспанія в крови і в огні. — О. В.: Проклята золота середина. — Роман Юнак: Велика глуша. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів. 30. серпня 1936. Р. XVI. Ч. 35.

ПОЖЕРТВИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В КРАСНІЙ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

По 10 зол. зложили: Митрополит Андрей Шептицький та єпископ Іван Бучко, д-р Іван Гижа, інж. М. Дерещенко з Києва, Народна Торговля у Львові. По 5 зол. зложили: о. сен. Р. Лободич, адв. д-р Ст. Федак зі Львова, лікар д-р В. Каранович зі Сянока, Фірма Керос зі Львова, о. Грицай з Новиці, д-р Куцик Василь з Лопатина, Микола Худоба в Красній. По 4 зол. зложили: адвокат д-р Ст. Ванчицький зі Сянока та о. Прислопський А. з Красної. По 3 зол. зложили: о. А. Давидович з Грабу, о. Василь Середович з Туринська, о. Е. Усцький з Блажкки, адв. д-р В. Здебський з Миколаєва, адв. д-р Осип Галущак з Яворова, д-р І. Левицький, о. Йосафат Кабарівський зі Святкової, о. Василь Бець з Тихані, о. М. Білик з Полян. По 2 зол. зложили: лікар д-р Іван Козій з Бірчи, адв. д-р З. Нижанківський з Дрогобича, п. Е. Кишакевич з Лежайська та о. д-р Й. Сліпий зі Львова. 12 зол. 80 сот. збірка в Лежайську переведена о. Гайдуком 150 зол. зложив адвокат д-р. Юліян Налисник з Дуклі. 53 зол. 90 сот. зложив о. М. Гайдук з Воробляка. З огляду на те, що дотеперішнього заст. голови цього Товариства о. М. Гайдука перенесено з Красної до Воробляка, просимо дальші пожертви слати на адресу: Михайло Цепко. Красна п. Венглювка.

За Будівельний Комітет Українського Народнього Дому в Красній повіту Коросно на Лемківщині: д-р Юліян Налисник, голова т-ва.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Жінка.

Дісталася мені в руки жінка, але друкована, двотижневик, що виходить у Львові. Жіночий орган, це пізнати відразу, хочби й заголовка не бачив. Бо от тільки подивіться, і де виходить є, кільки коштує є, котре число — є, а скільки має літ — нема! Погляньте прошу: є надруковано рік, але котрий нема. От жіноча хитрість. Навіть газета боїться признатись, скільки їй літ! Переглядаю я ту „жінку" (ч. 15-16) і бачу: Розмова українки з чужинкою, і читаю:

На великому европейському залізничому двірці сидять на лавчині на пероні дві елегантно зодягнені дами і гуторять, як звичайно дами, довго і багато. Найцікавіші місця хочу тут подати до відома мужчинам, щоби знали, що на нас готовлять наші кохані цокотухи.

„Ми, західно-европейки (каже чужинка до українки) ставимо домагання до мужчин. Від того, хто нас любить, хочемо реальних доказів цієї любови (о, це завсіди бувало): хочемо богацтва, хочемо слави, хочемо рекордів. І ви, українки, ставте домагання. Якщо вам милий купець чи промисловець, хай добуде з любови до вас таке майно, яким затьмив би всіх дотеперішніх конкурентів; якщо він мистець хай творить щось таке, таку картину чи різьбу, про яку говорив би ввесь світ, а якщо він письменник, хай напише такий твір, якого досі рівного на світі нема: Хай він береться до спорту, до авіятики, хай пробує своїх сил у повітрі й на морі, на цілім світі. Хай добуває гроші, жемчуги і славу і хай те все кидає вам до ніг як доказ своєї любови. Ставте домагання! (2 рази). Будьте щораз більше вибагливі, не вдоволяйтеся малим (зовсім слушно!), вимагайте щораз більше. Не оглядайтеся на такого мужчину, що не вміє дійти до мети, що слабне по дорозі, кидайте його для іншого, для сильного. Будьте вперті у своїх домаганнях... Будьте горді й недоступні, як царівни, що їх треба добувати кріваввими боями..."

Ось більше-менше стиль рад і вказівок, які дає західно-европейка нашій ніби покірній українці. Забула тільки додати рецепту на спосіб здобування любови для лікарів, адвокатів, інжинірів та всяких українських приватних і державних урядовців: якто вони мають здобувати гроші й жемчуги та кидати їх під ноги своїх вибраних?!.

Розмова закінчилася так, що покірна досі українка дала переконатися чужинці і зараз зателеграфувала до чоловіка по гроші на люксусовий поїзд.

О мужі, готовтесь до атаки, але не для здобуття царівни, але щоби відбити домагання грошей і жемчугів від ваших коханих і солодких жіночок, які певно підуть за вказівками чужинки, бо вже старинні римляни казали, що лихі приміри притягають.

Я таки цікавий, хто це та чужинка, бо назагал серед західно-европейок панує тепер засада ощадности і скромности, головно в Німеччині й Італії, а легкодушність це питома риса вдачі одних наших сусідів, що люблять заставитися, але поставитися. З них певне походить ця західно-европейка...

Оза.

Повакаційні несподіванки.

Напевно милу несподіванку мали ті, яким пощастило у відбутім дня 27. серпня ц. р. повакаційнім тягненні для тих чисел льосів, які нічого не виграли в четвертій клясі Трицятьпятої Державної Льотерії і яким не признано серійних виграних.

Найбільша виграна — двацять тисяч золотих — впала на число 88636, якого власниками є мешканці Лодзі.

Небавком, бо вже 9. вересня починається тягнення четвертої кляси трицятьшестої льотерії. Як відомо, головна виграна цієї кляси мільон золотих, позатим є три виграні по сто тисяч, чотири по сімдесять пять тисяч, девять по пятьдесять тисяч та багато інших. Отже трапляється нагода направити всі попередні невдачі.

З цієї нагоди повинні скористати не лише ті, які брали участь у розгривках перших трьох кляс, але також ті, що маючи голову заняту справами, звязаними з феріями, забули за шанси, які їм дає Державна Льотерія. Отже нехай тепер підуть до колектури і куплять льос, бо може легко трапитись, що якраз до них усміхнеться фортуна.

Але не треба гаяти, бо часу вже небагато.

——o——

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 30. серпня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 12.55 Розр. музика, 15.45 Квартет г-моль Регера, 22.20 Арії та пісні. Кнап баритон, **Братислава** (298,8) 17.20 Словацькі нар. пісні, **Прага II** (249,2) 9.10 Концерт дутого квінтету, 9.55 Сальон. квартет, 11.00 Військ. орх., 21.00 Голяндська музика. **Париж** (1648) 10.00 Пісні, 14.45 Симф. музика, **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 19.50 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт, 17.15 Веселі сценки, 18.00 Вок. муз. авд., 20.00 Перли забутих опер. **Мінхен** (405,4) 13.00 Концерт, 20.00 Це що вас веселить. розр. концерт, **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Пісні, 18.40 Циг. музика. **Міляно** (368,6) 12.20 Камер. музика, 20.40 Італ. симф. музика, **Рим** (420,8) 20.45 „Травіята" оп. Вердія.

Понеділок, 31. серпня 1936.

Відень (506,8) 17.20 Сопран і скрипка, 19.05 Трансм. із зальцб. фестівалю „Фіделіо" оп. Бетовена, **Прага II** (249,2) 17.40 Спів, 20.35 Чеські нар. пісні, 21.00 Фантастична симф. Берліоза, **Париж** (1648) 13.00, 20.45 Концерт, **Білгород** (437,3) 13.15 Скрипка, 18.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт, 18.00 Хор, 20.10 Орх., весела авдиція, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.00 Діти співають, 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Вок.-муз. авд., 18.00 Сучасна музика, **Мінхен** (405,4) 12.00 Концерт, 22.20 Німецькі баляди співані й рецитовані, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 13.15 Концерт, 14.40 Діточі пісоньки, **Будапешт** (549,5) 13.30 Сп. рецітал, 17.00 Нар. пісні, циг. орх., 18.30 Форт. рецітал, **Міляно** (368,6) 17.15 Танк. музика, 20.40 „Аве Марія" оп. Бетінелія.

Вівторок, 1. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 15.20 Концерт для дітей, 17.20 Фортепіян і баритон, 22.10 Камер. концерт, **Братислава** (298,8) 18.10 Пісні, **Кошиці** (259,1) 18.00 Форт. рецітал Задова, у програмі: 1) Заремба „Широкий Дніпро", 2) Лисенко „Українська рапсодія", Чайковський: „Осінь", Гречанінов: „Осіння пісня", **Прага II** (249,2) 16.50 Симф. етюди, 18.15 Дутий квінтет, **Париж** (1648) 13.00 Симф. музика, 20.00 Спів, віольонч., 20.45 Трансм. з Ком. Опери, **Білгород** (437,3) 18.00, 19.50 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 10.30 Популярна музика, 16.00 Веселе муз.-вок. популяриє, 19.00 Пісні й танки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Музика, 20.10 Музика до танку, **Мінхен** (405,4) 16.50 Солісти, 19.00 Камер. концерт, **Будапешт** (549,5) 12.05 Форт. рецітал, 18.55 Спів, 20.00 Сальон. музика, 21.35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Популярна музика, 20.45 „Траавіята" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 19.20 Легка музика 21.15 Орх. концерт.

Неділя, 30. серпня 1936.

8.00 Сигнал часу і пісня „Аве Марія", 8.03 Авд. для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., 8.45 Поранний деник, 8.55 Програма на сьогодні, 10.30 З ріжних сторін, гр. пл., 11.45 Фільм. всячина, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Тисяча тактів музики; у перерві в год. 13.15 Гумореска, 14.30 Для села: Ярмщі городці, Музика з гр. пл., Вказівки для хліборобів на осінь 1936, 15.00 Музика з гр. пл., 15.20 Реклям. концерт, 15.30 Штравсівська китиця, гр. пл., 16.30 Репортаж із життя. 1700 Солісти, мецосопр., тенор, скр., форт. 18.00 Концерт орх., 19.55 Форт. рецітал, 20.25 Поезія Татр. 20.40 Політ. огляд. 20.50 Веч. деник 21.00 Театр Уяви (Англія) „Д-р Еберкеті приймає" Алісії Рамсей. 21.30 Пісні. Лелія Фінберг, сопр., 22.00, 22.01, 22.15 Спорт. вістки. 22.20 Танк. музика; 22.55 Ост. вістки. 23.00 Закінчення авдиції.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Понеділок, 31. серпня 1936.

11.57 Сигнал часу, 12.05 Суспільна гутірка, 12.10 Меч. Карлович: „Роман" (Уміська) з гр. пл., 12.15 Полудневий деник, 12.25 Весела музика з гр. пл., 14.30 Програма на сьогодні, Трохи інформацій, Легка музика з гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 У комунікаційному літаку, репортаж, 16.00 Орх. концерт. 16.45 Осінь найліпший сезон для моди. 17.00 Чотири руки трубадурів при гітарі, муз. авд. у вик. 4 солістів при гітарах, 17.30 Камер. концерт із гр. пл., 17.50 Організація вільного часу в Америці, 18.00 Форт. рецітал, 18.20 Літер. нарис: „Мартирольогія львівської шкільної молоді у галицькій школі", 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.45 Заг. реклама, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: Брагінська спів, скрипка, форт. 20.00 Фортепіяновий дует, 20.30 Діло Блеріота, 20.45 Вечірній деник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 „Пригода в Ґрінцінгу" оп. Ад. Ленчевського, 21.45, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Славні рапсодії, у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Вівторок, 1. вересня 1936.

6.30, 6.33 Раншня авдиція, 6.50 Музика з гр. пл., у перерві в год. 7.00 Метеорольог. комунікат, 7.20 Раншній деник, 7.30 програма на сьогодні, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.05 Фрагменти з маловідомих опер, гр. пл., 12.15 Полудневий деник, 12.25 Орх. концерт, 14.30 Серед віртуозів, гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Скринька ПКО, 16.00 Для розривки, гр. пл., 16.45 Відчит: Битва під Берестечком, вигл. д-р Ол. Чоловський, 17.00 Пісні в вик. Ад. Астона, 17.20 Форт. твори, 17.50 Про співацькі здібности птахів, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Скринька для дітей, 18.15 Володимир Качмар: із гр. пл., 18.25 День у конфекційній крамниці, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.50 Актуальна гутірка 19.00 Орх. концерт, Ліповська сопран, Голембіовський тенор, віольончеля, 20.30 „Блески, тіни та перспективи біограф. повісти", 20.45 Вечірній деник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт хору львівської консерваторії під дир. Юр. Колачковського, 21.30 Розривковий концерт, орх., солісти; у перерві в год. 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Радіокутик.

З ІСТОРІЇ ТЕЛЕВІЗІЇ.

Кільканадцять тисяч жарівок для одного образу.

Проблема телевізії стала реальна від часу відкриття фотоелектричної властивости селену, який піддається діланню світла і внаслідок цього тратить свою опорність. Звідси повстала думка, що можна перед образом поставити цілий ряд фотоелектричних комірок і в цей спосіб яскравість ріжних точок образу змінити на електричні струми, які коли перешлемо їх каблями, моглиб запалити жарівки. А жарівки, ясніші або темніші відтворювалиб оригінальний образ. Такий висильний апарат виглядав би так, що треба булоб мати стільки фотоелектричних комірок і жарівок, скільки є елементів в образі.

При застосуванні методи поділу образу на поодинокі елементи, це далоб кільканадцять тисяч комірок і теж ту саму кількість жарівок. Таким чином думка ся показалася практично нереальна.

Щит Ніпкова.

Тоді то молодий німецький студент Ніпков оголосив свій патент на поділ образу, званий „щитом Ніпкова“. Цей винахід був донедавна підставою телевізії. Він полягає на тому, що на щиті поміщуємо цілий ряд маленьких дірок на спіральній лінії. Такий щит поміщуємо перед джерелом світла, а за щитом ставимо образ.

Такий світляний промінь переходить через дірку щита, падає на один елемент образу і після відбиття від нього, попадаючи на фотокомірку, заміняє яскравість образу на імпульс електричного струму.

Якщо тепер щит почне крутитися, то кожна дірка щита буде по черзі освітлювати ріжні пункти образу.

Геніяльність винаходу Ніпкова полягає в тому, що в його телевізійному укладі маємо одне джерело світла і одну фотокомірку, незалежно від того, на скільки елементів хочемо поділити образ.

Штучна фотокомірка.

Однак Ніпков не міг ще застосувати свого винаходу. Тогочасні селенові фотокомірки, хоча й були дуже чулі, мали властивість безвладности, реагуючи на світло зміною струму щойно після якогось часу. Телевізія мусіла чекати на дальший розвиток радіотехніки. В дальшому розвитку технік створив штучну фотокомірку, реагуючу однаково швидко на світляні імпульси, як катодна лямпа, навіть подібну до неї конструкцією.

Тепер уміємо також зміцнювати достаточно слабі фотоелектричні струми. Тепер уже телевізія має за собою найбільші труднощі, а метода пересилки електричних хвиль є подібна до методи, яку стосуємо в радіотехниці.

Електричний струм, так зв. струм образу, має ріжну частоту: від найменшої до найбільших. Струм, який пересилаємо, накладаємо на висильну хвилю станції, при чому хвиля мусить мати значно більшу частоту, ніж струм, який пересилаємо крім того мусить бути коротка. Унаслідку це дає дуже малий обсяг цих хвиль.

Крім методи Ніпкова істнують тепер уже більш новочасні способи поділу образу. Ми є свідками сталих досвідів учених, що працюють над поборенням труднощів, які стоять перед телевізією.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.86—89.45, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канад. 5.31 — 5.28, Фльорени голянд. 361.47 — 358.75, Франки фр. 35.05.50 — 34.89,50, Франки шв. 173.54—172.70, Фунти англ. 26.78 — 26.62, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.80, Корони данські 119.49, 18.65, Корони норв. 134.48—133.50, Кор. шв. 147.93—136.95, Ліри італ. 36.50—34.50, Марки фінл. 11.80—11.60, Марки нім. 138 — 133 Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 140—144.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 63, 2. ем. 61.25, серійна 1. ем. 76.30, 2 — 75, 4 прц. прем. дол. 47 7 прц. стаб. 47.75.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З. Бк Г. 38.50—40. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц. ТКЗ. 40— 42, 4 і пів прц. БГК. 62.50—65, 4 прц. БГК, 61.50—65.

Долярівка 48.00—49.00, 5 інвест. 1 ем. 60—63, 2. ем. 61—64.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 28. серпня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . . . 2.15 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.20 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням две вачет . . . . 2.40 „
1 л. молока від 10. VII . . 0.13 „
1 к. яєць . . . . 2.60 „

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 26. VIII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору 0.85 „
Кури без остріг 1. кл. щойно від 170 кг. вгору 1.00 „
Качки молоді, товщеві 1. кл. щойно від 1.60 кг. вгору 0.85 „

Ціни денні.

Приймає птицю тільки першої кляси Гірших сортів рішуче не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Доповнюючі вписи до всіх кляс всенародньої школи ім. Шевченка (вул. Мохнацького 12) відбудуться 31. серпня, 1., 2. і 3. вересня 1936 р. рано від 10—12 год.; пополудні від 4—6 год. Початок науки 3. вересня в 8. год. 2573 2—2

Вписи до фахово-доповнюючої школи Р. Ш. у Львові, при вул. Моджеєвської 9 відбудуться 1. і 2. вересня від 5—7 год. попол. Початок шк. р. 3. вересня в 5. год. попол 2573

НАУКА

ЛЕКЦІЇ ФОРТЕПІЯНОВОЇ ГРИ дає Ростислава Билинська-Темницька, б. професорка музичної школи в Одесі та школи ім. Лисенка у Стрию — Львів, вул. Війтівська 6, бічна Личаківської. 2589 1-3

ВІДОМІ І ЦІНЕНІ курси кравецтва жіночого М. КОЗЛОВСЬКОЇ (Prof. Académie de Coupe de Paris). Львів, Академічна 22, I. пов. 45/22 1—3

З ФРАНЦУСЬКОГО приготовляє до іспитів W. S. H. Z. та інших, конверсація, дипльомована. Цлова 12, м. 7. I. пов. (перша бічна Пекарської). 2580 1—1

КУРС I. кляси гімназійної для учеників, які не здали вступного іспиту, буде відкритий 3. вересня. Відомість вул. св. Миколая 16. 2562 3—5

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ умебльований соняшний покій, осібний вхід, лазничка. Зголошення Гольдмана 7 (бічна Яновської). 2590 1-2

ДО ВИНАЙМУ негайно 2 кімнати з кухнею, лазничка до вжитку. Гольдмана 7. — — 2590а 1—2

ПРИЙМУ учеників (учениць) на мешкання. Середмістя, спокій. Сдвзацького 18. Тел. 287-10 м. 3. 2591 1—2

ПРИЙМУ на станцію учениці (ків) студентки (тів) або винайму покій з осібним входом. Назарева, Ходкевича 9, м. 18, ріг Набеляка. 2587 1—3

НА СТАНЦІЮ прийму учениць (ів), гарне помешкання, добірний харч. Потоцького 14, Зацерковні. 2583

ПРИЙМУ двох учеників (ниць) на станцію. Потоцького 44 „Целеритас“ 2581 1-2

НА СТАНЦІЮ прийму учениць (ків), студенток (тів). Маю теж до винайму покій з осібним входом. Фіголева, Марка 20/I. (Бічна Длуґоша — близько ґімн. СС. Василіянок). 2560 3—3

ВИНАЙМУ окрему кімнату двом панночкам. Малиновська, Ходоровського 10. II. 2597 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО до фабрики килимів фахову енергійну силу (мужчину чи жінку) для добирання красок. Письменні зголошення до Адм. під „Кольорист“. 2584 1—2

АГЕНТИ до продажі кас та ріжних знарядів потрібні. Lubiin, skrytka 275. 2501 1—20

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА, як нові, дешево продає, міняє, випозичає Ганак, Пілсудського 21, I. п. 2519 7—10

ЦІЛИЙ ЛЬВІВ подивляє феноменальний дар ясновидця психографольоґа Баргадюті (відомий РАБІН РОЗЕНБЛЮМ), ЛЬВІВ, РИНОК 11. 2527 3—3

НАЙЛІПШІ СТУДЕНТСЬКІ ШАПКИ поручає християнська виробня Яна Вітмана Львів Трибунальська 1. 2579 2—5

ДЕШЕВО ковдри, матраци, роблю нові, переробляю старі. Станислав Жешовський, вул. Бляхарська 28. 2578 2—5

КНИЖКИ шкільні нові, вживані продає, купує і міняє найкорисніше Антикварня ГЕЛЬЦЕЛЬ. Львів, Трибунальська 8. Замовлення з провінції полагоджуємо відворотно. 2599 1—3

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛОТИХ тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання Пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 2564 3—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

НЕДУГИ ШКІРНІ, ВЕНЕРИЧНІ лікує Д-р Ф. Маль, Хоцімська 1 (Городецька) 8.30—13 і 15—18. 2588 1—6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 55-60

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Баранецького у Львові, вул. Миколая 23, ріг вул. Зиблекевича, приймає пацієнтів — по перерві вакаційній — в недугах зубів і устної ями як звичайно щодня від 3—6) пополудні. Власна робітня технічно-дентистична. 2554 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Конкурс.

Фабрика свічок „КЕРОС“ оголошує конкурс на проект етикет:

Перша нагорода 25 зол. за рисунок [illegible] кої етикети.

Перша нагорода 15 зол. за рисунок малої етикети.

Друга нагорода 15 зол. за рисунок [illegible] кої етикети.

Друга нагорода 5 зол. за рисунок малої етикети.

Нагороджені рисунки залишаються власністю фабрики. За ближчими умовами конкурсу звертатися на адресу: „КЕРОС“, Львів 15. вул. Окружна 108 а.

Ширіть наш часопис!